

HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

VÄLKOMMEN TILL INFORMATIONSSÄKERHETSDAGEN

Oktober - Informationssäkerhet

- Gothia Science Park – en miljö att utveckla och att utvecklas i
  - Kompetensutvecklande nätverksaktiviteter
  - Stöd för utveckling och innovation
  - Ökad medvetenhet och ökad kompetens

ATGA

Actea
Consulting

COMBITECH

VÄST
GÖTA
DATA

SIGMA
Expect a better tomorrow

CHECKMARX

CYBERCOM
GROUP

FRONT
ADVOKATER

pwc

Informator

gothia

INNOVATION

idc industrial
development
center

NÄRINGS-
LIVS-
FORUM
SKÖVDE

ALMI
FÖRETAGSPARTNER

AGROVÄST

skaraborgs
kommunalförbund

HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

Månadens programpunkter – Vad behöver du?

FÖRELÄSNINGAR

- 2017-10-03 [Informationssäkerhetsdagen](#)
- 2017-10-10 [Atea IT-arena: Digitala ekosystem](#)
- 2017-10-18 [Combitech och Idegy: Cybersäkerhet i industriella styrsystem](#)
- 2017-10-20 [Västgöta-Data: Informationssäkerhet för IT- och säkerhetschefer](#)
- 2017-10-24 [Combitech: Så skyddar du dig mot avlyssning](#)
- 2017-10-27 [Västgöta-Data: IT-säkerhet för företagsledning](#)

LUNCHFÖRELÄSNINGAR

- 2017-10-18 [PICS: Modellering av hot och motståndskraft hos kritiska infrastrukturer](#)
- 2017-10-20 [Actea: Informationssäkerhetsutbildning](#)
- 2017-10-24 [Västgöta-Data: Så kan du höja ditt företags säkerhetsstandard](#)
- 2017-10-25 [Cybercom: Internet of Things - trender och risker](#)

UTBILDNING

- 2017-10-19 [PwC/Front Advokater: Dataskyddsförordningen GDPR](#)

DAGENS PROGRAM

09.30 Fika

10.00 Välkommen och introduktion

Åsa Björk, GSP och Joeri van Laere, HIS

10.15 PICS – den nya samverkansplattformen

Rose-Mharie Åhlfeldt, HIS

10.30 Systematik på gott och ont

Margareta Palmqvist, MSB

11.00 Informationssäkerhetsprogrammet 2020

Tore Johnsson och Valter Lindström, VGR

12.00 Lunch med mingel

13.00 Worst practice – Hur mer säkerhet gör dej mindre säker   Marcus Nohlberg, HIS

13.15 Open Space-diskussioner i grupp

1. GDPR och dess informationssäkerhetsutmaningar – hur löser vi det?
2. Incidenthantering och rapporter – vad kan/ska rapporteras?
3. Kritiska infrastrukturer – hur sårbara är organisationen för störningar?
4. Hur kan akademi, näringsliv och offentlig sektor samverka för att möta digitaliseringens nya utmaningar?

14.30 Paneldiskussion med medverkande talare och företagsrepresentanter kring dagens teman

15.00 Avslutningsfika

HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

PICS

SAMVERKANSPLATTFORM FÖR PRIVACY, INFORMATION- OCH CYBERSÄKERHET

VARFÖR PICS?

Digitaliserat samhälle

- Sverige ska vara världsledande i användningen av digitala tjänster (SOU 2016:89)
- Medborgaren
- Näringsliv
- Offentlig sektor

Ökat hot och bristande skydd

- Informationssäkerhetsutredningen (SOU 2015:23)
- Riksrevisionens rapport 2016:8

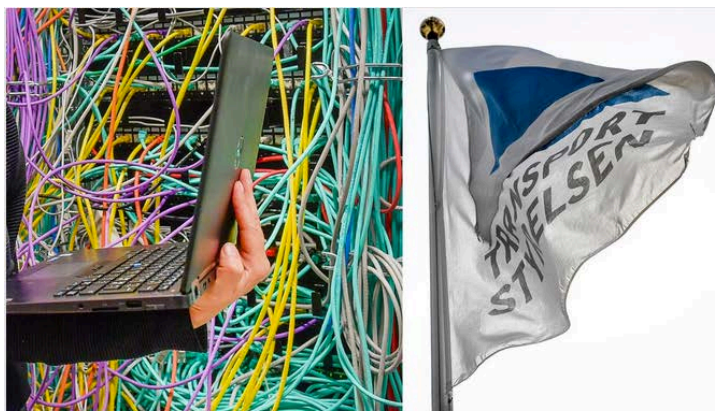
Nya lagar och regelverk

- Dataskyddsförordning GDPR (EU 2016/679)
- EU-direktiv om säkerhet i nätverk och informationssystem (EU 2016:29)

Behov av ökad samverkan kring utbildning och forskning

- Kompetensbrist
- Ny teknikutveckling ökar komplexiteten

Transportstyrelsen och IBM tvingades göra om hela upplägget så att IBM nu sköter IT-driften från Sverige i stället – och Transportstyrelsen tvingas betala kalaset. FOTO: TT

Transportstyrelsens IT-nota har ökat med 190 miljoner efter skandalen

Transportstyrelsen tvingas betala 190 miljoner kronor extra för IBM:s IT-drift nu när man uppfyller säkerhetskraven och använder IT-tekniker i Sverige i stället för i utlandet.

Det var för att spara pengar som Transportstyrelsen fattade beslut om att lägga ut IT-driften på ett externt företag. Man räknade med att sänka sina kostnader med 100 miljoner kronor om året.

I april 2015 gick uppdraget till IBM, som skulle ta 400 miljoner kronor för IT-driften under åren 2016 till 2020.

Ledde till hot mot rikets säkerhet

Avtalet byggde på att billiga IT-tekniker i bland annat Tjeckien och Serbien skulle sköta driften, men dessa gick inte att säkerhetspröva under den korta tid man hade på sig, visade det sig.

En utskrift från Dagens Nyheter, 2017-10-02 17:28 Artikelns ursprungsadress: <http://www.dn.se/ekonomi/utredningens-expert-dataintrangen-skulle-kunna-ha-forhindrats/>

DAGENS NYHETER.

Ekonomi

Utredningens expert: Dataintrången skulle kunna ha förhindrats

Uppdaterad 2017-09-18 Publicerad 2017-09-18

Gekås i Ullared och Swedbank är två av de företag som drabbats. Foto: Foto: TT

Tiotal miljoner kronor tros ha stulits i en jättehärva av dataintrång och bedrägerier. Men mycket tyder på att attackerna hade kunnat stoppas – enkla medel hade räckt, enligt en av experterna i utredningen. Bland de drabbade finns bland annat Swedbank, Kriminalvården och Gekås i Ullared.

På måndagen väcktes åtal i en mångmiljonhärva med grova dataintrång. Med hjälp av virusliknande program och falska e-postadresser har en liga lyckats lura till sig stora belopp. Åtta personer står åtalade i vad som har beskrivits som ett av de största dataintrången i Sverige någonsin.

Sköterska polisanmäls

SKARABORG: Läste patientjournal utan att vara behörig

Inspektionen för vård och omsorg, vill att en sjuksköterska på Skaraborgs sjukhus ska åtalas för dataintrång. Hon läste en patientjournal utan att vara behörig.

ANNONS:

MATCHADS

BOKA ANNONS HÄR »

Skriv ut artikeln Rätta fel

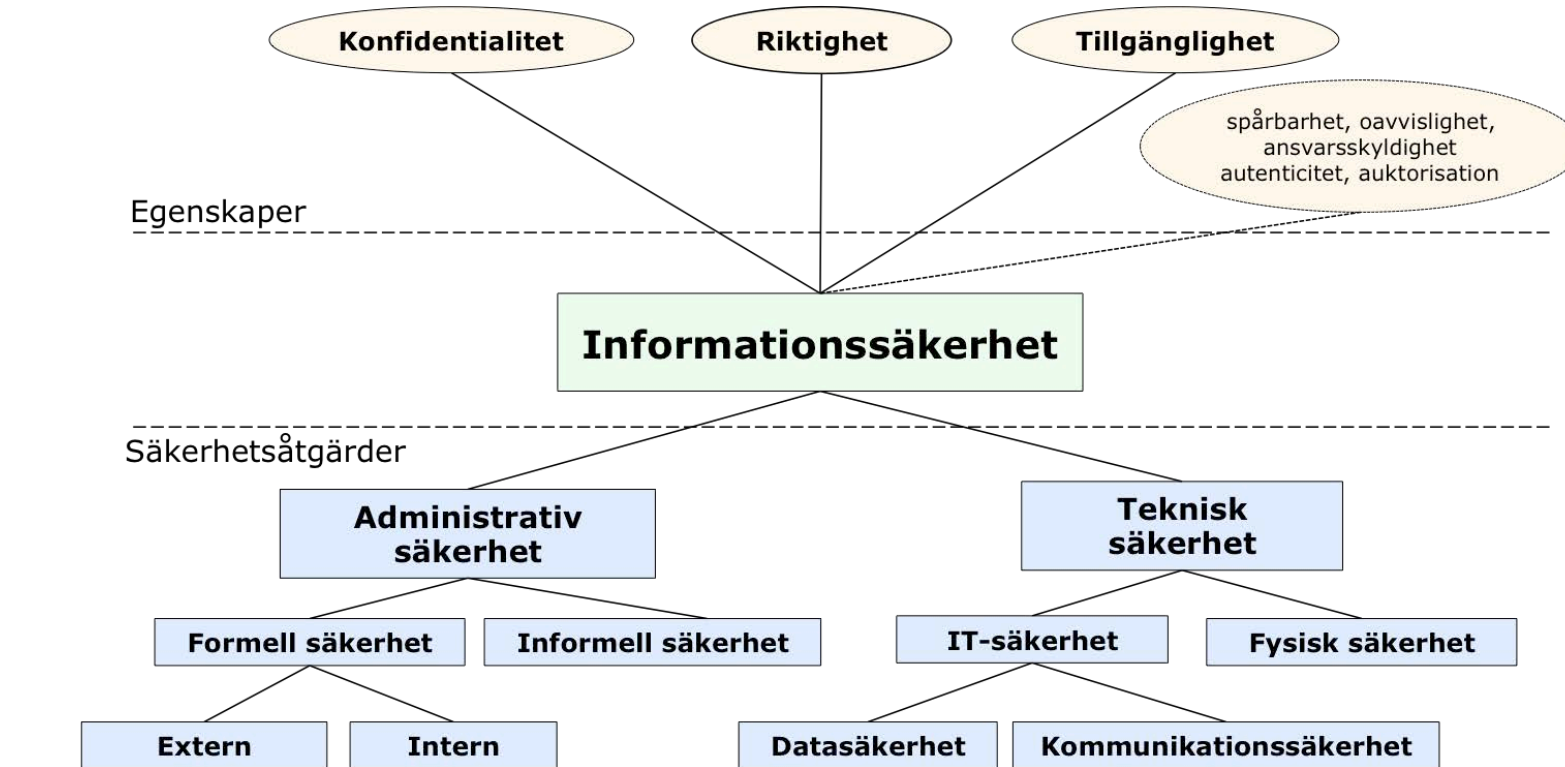
Sjuksköterskan gick, tillsammans med en kollega, in och läste i en kvinnas patientjournal. Den drabbade kvinnan skrev i anmälan att dataintrånget bland annat gjordes av hennes makes exfru, vilket gjorde ärendet extra känsligt.

Ärendet anmäldes till Ivo. Myndigheten tog beslut om att granska hur Skas agerat. När intrånget utreddes fick den legitimerade sjuksköterskan en varning. Två andra medarbetare lämnade förklaringar om deras inblandning och ärendet avslutades för deras del. Ivo nöjer sig med hur Skas agerat, det finns tveksamheter men myndigheten avslutar ärendet.

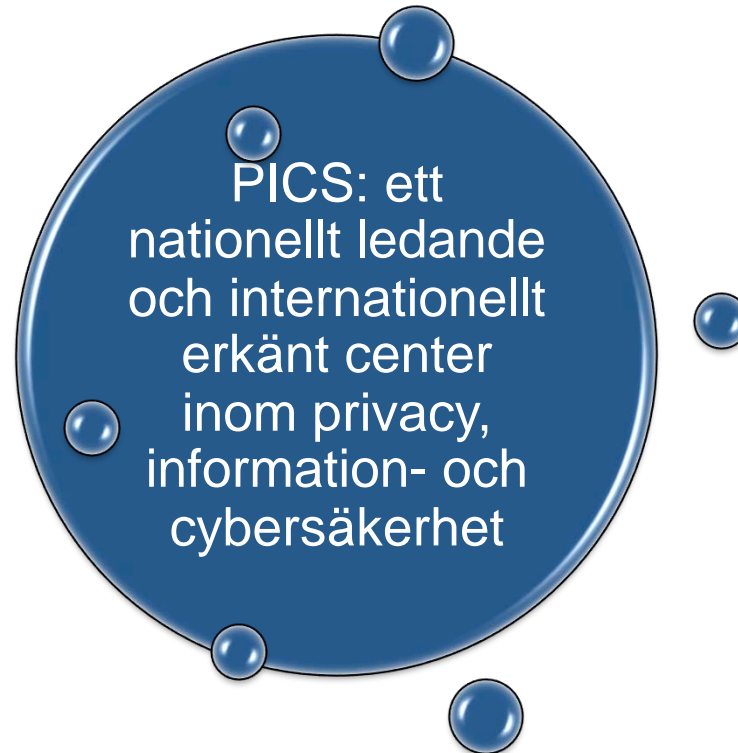
Ivo vill dock att sjuksköterskan ska åtalas för dataintrång och har lämnat in en åtalsanmälan.

INFORMATIONSSÄKERHETSMODELLEN

VISIONEN

VÅRA MÅL

Stärkt samverkan

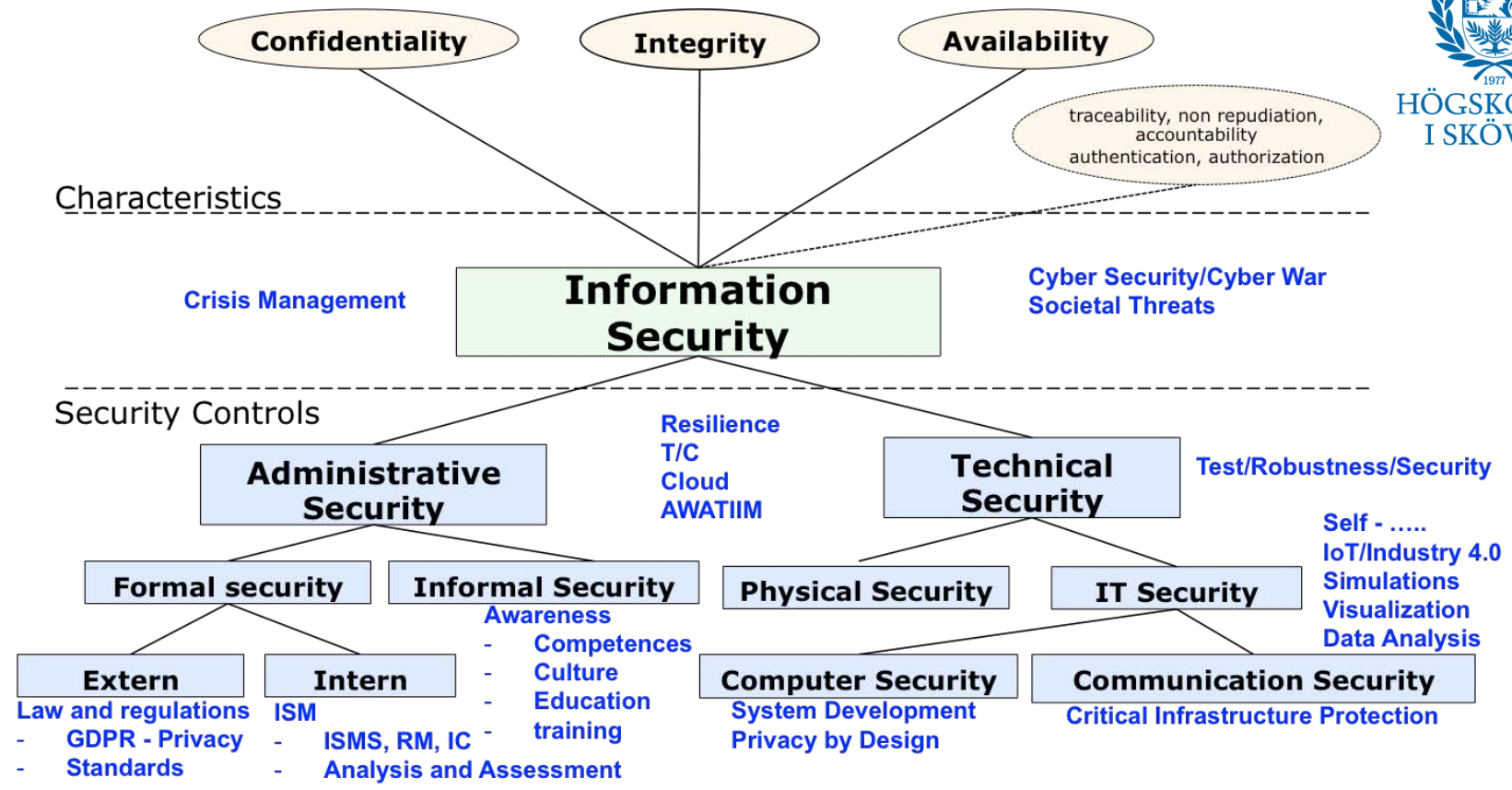
- Mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor
- Mellan forskningsgrupper internt och externt
- Mellan olika forskningsdiscipliner

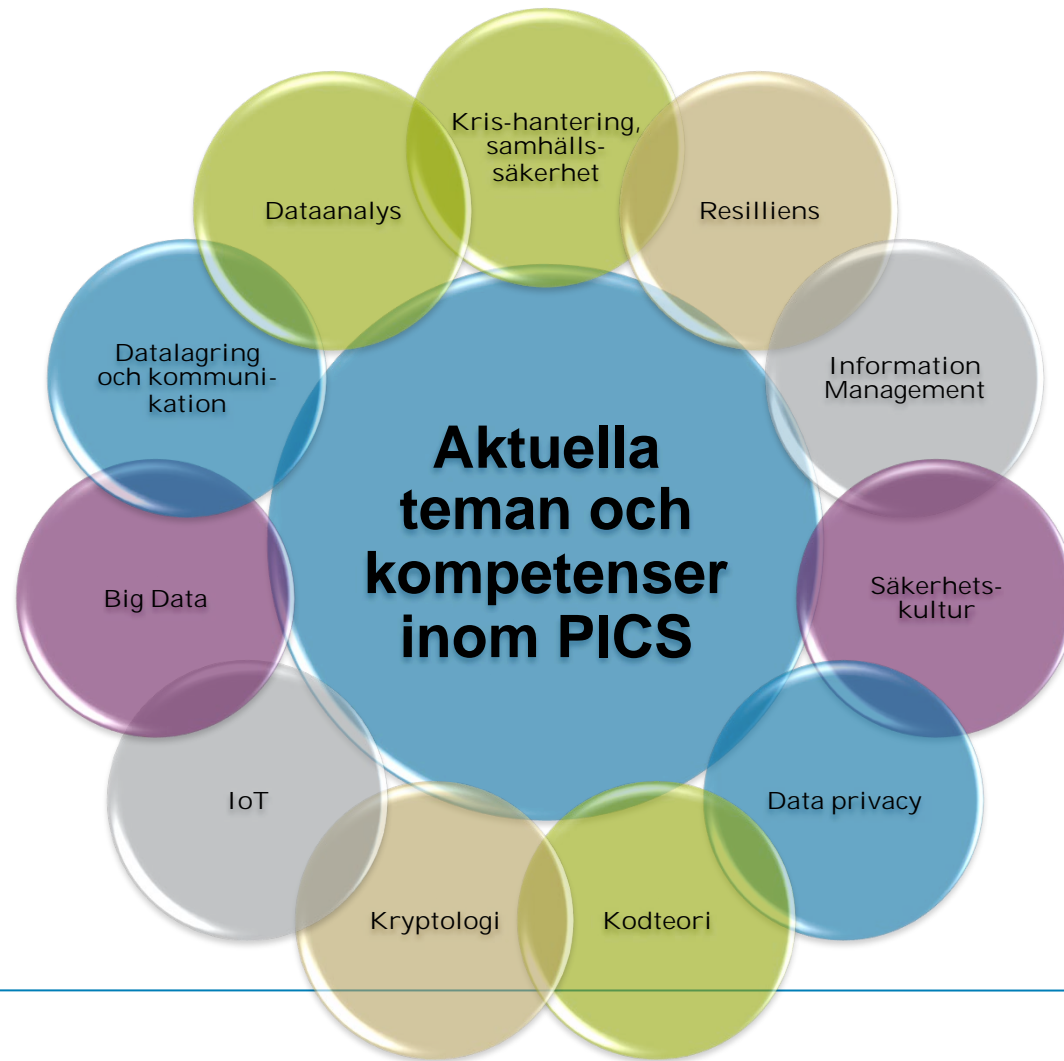
Ökad gemensam kunskapsbas

- Vi bidrar med specialiserade kunskaper, erfarenheter, termer och begrepp
- Samverkan innefattar en gemensam förståelse

Ökad synlighet

- Regionalt, nationellt och internationellt

KOMMANDE AKTIVITETER

Årliga **näringslivsdagar** och **workshops**

Tutorials för att bygga en gemensam kunskapsgrund

Seminarieserie med inbjudna framstående talare

Utbildning: MSc program, Uppdragsutbildning, PhD School

Organisation av **konferenser**, t ex NORDSEC, IFIPSEC or ICCWS

Osv...

I PIPELINE

Pågående projekt

- ELVIRA
  - Modellering av hot och motståndskraft hos kritiska infrastrukturer
- CCRAAAFFFTING
  - Resilience & Critical infrastructure protection

Forskningsansökningar

- INFINIT – Synnergiprojekt
  - "Challenges and solutions for deployment of the GDPR"
- SSF
  - "Security and privacy for industry 4.0"

Förslag på masterutbildning inom PICS

- "Master program in Privacy, Information and Cyber Security"

KONTAKTA OSS GÄRNA

Hemsida: www.his.se/PICS

Epostlista: Anmäl deltagande till:

Rose-Mharie Åhlfeldt, Institutionen för informationsteknologi
rose-mharie.ahlfeldt@his.se

Månadens programpunkter – Vad behöver du?

FÖRELÄSNINGAR

- 2017-10-03 [Informationssäkerhetsdagen](#)
- 2017-10-10 [Atea IT-arena: Digitala ekosystem](#)
- 2017-10-18 [Combitech och Idegy: Cybersäkerhet i industriella styrsystem](#)
- 2017-10-20 [Västgöta-Data: Informationssäkerhet för IT- och säkerhetschefer](#)
- 2017-10-24 [Combitech: Så skyddar du dig mot avlyssning](#)
- 2017-10-27 [Västgöta-Data: IT-säkerhet för företagsledning](#)

LUNCHFÖRELÄSNINGAR

- 2017-10-18 [PICS: Modellering av hot och motståndskraft hos kritiska infrastrukturer](#)
- 2017-10-20 [Actea: Informationssäkerhetsutbildning](#)
- 2017-10-24 [Västgöta-Data: Så kan du höja ditt företags säkerhetsstandard](#)
- 2017-10-25 [Cybercom: Internet of Things - trender och risker](#)

UTBILDNING

- 2017-10-19 [PwC/Front Advokater: Dataskyddsförordningen GDPR](#)

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Informationssäkerhetsdagen 3 okt

Vad gör MSB på området och varför?

Digitalisering med "säkerhet först"

Vad är på gång?

Vilken hjälp kan man få?

Margareta Palmqvist, enhetschef

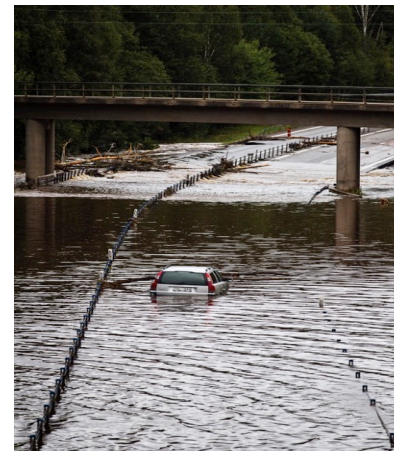
Enheten för systematiskt informationssäkerhetsarbete

Verksamheten för cybersäkerhet och skydd av samhällsviktig verksamhet

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Ett brett samhällsuppdrag

Myndigheten för
samsällsskydd
och beredskap

MSB bidrar till samhällets förmåga att ...

... förebygga händelser

... hantera händelser

så att aktörerna bättre kan:

- bedriva brand- och olycksförebyggande arbete
- ha robusthet i samhällsviktig verksamhet
- hantera farliga ämnen
- hantera information säkert

så att aktörerna bättre kan:

- genomföra räddningsinsatser
- agera samordnat vid händelser
- stödja Försvarsmakten vid höjd beredskap

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Digitala samhällsstörningar

AFTONBLADET

Mediesajter utsatta för samordnad attack

Säpo har informerats

Hackerliga åtalas för enorm dataintrångshärva

En hackerliga på åtta personer har i dag åtalats i en av de största dataintrångshärvor i svensk historia. SVT Nyheter erfar att hundratals miljoner har stulits från hundratals företag, myndigheter och kommuner.

svt NYHETER

Nyheter Lokalt Sport Kultur Granskning Opinion Väder

UPPSALA

Åklagarmyndighetens system utslagna efter strömavbrott

Stopp på bankomater i hela Sverige

Just nu går det inte att ta ut pengar från uttagsautomater över hela landet. Felet gäller automater från Bankomat och Kontanten.

APM TAR PÅ SIG ANSVARET FÖR HAMNKAOSET

På Port 4 i containerterminalen i Göteborgs hamn, upplever nu åkerier, chaufförer och hamnarbetare en frustration utan dess like med historiskt långa väntetider som går ut över bland annat ekonomi vilket skapar stress och dåligt humör.

EUROCONTROL @eurocontrol

Stockholm airspace is currently unavailable (technical issue with the FDPS) ow.ly/wJJU300mn5l

11:53 AM - May 19, 2016

3 51 10

Stort datahaveri på sjukhus i Stockholm

Publicerad 24 sep 2016 kl 11:17

Rekommendera 99 Tweeta Dela Mejla

Sjukhusen i Stockholm och även ambulansverksamheten drabbades under lördagen av ett datahaveri som slog ut möjligheten att logga in på datorer. – Det har varit katastrof, säger en ur personalen vid kvinnokliniken vid Danderyds sjukhus till Expressen. Orsaken till haveriet var ett tekniskt fel, men under eftermiddagen fungerade åter systemen.

Massiva cyberattacker – även Sverige drabbat

En rad sjukhus i Storbritannien har drabbats av en IT-attack med utpressningsvirus, så kallad ransomware. Liknande rapporter kommer från minst 74 länder över hela världen – även från Sverige.

Av: Karin Lindström 2016-04-06 14:17

Därför havererade systemet för e-recept på apoteken

Apoteken hade stora problem att expediera e-recept under tisdagen. Fem timmar varade problemen som berodde på kapacitetsproblem hos E-hälsomyndighetens driftleverantör Evry.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Digitaliseringen ...

Läget informationssäkerhet fredag 29 september

=====

Tekniskt haveri på Skandiabanken

(29 sep) Skandiabanken har tekniska problem. Bland annat har kundernas konton blivit nollade och det går inte att använda Swish med Skandiabanken.

<http://www.di.se/nyheter/tekniskt-haveri-pa-skandiabanken/>

PTS undersöker telefoni och internet i Strömsunds kommun

(29 sep) Post- och telestyrelsen undersöker driftsäkerhet när det gäller telefoni och internet på landsbygden och har besökt fem kommuner, bland annat Strömsund...

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=78&artikel=6788422>

Olagligt registrera etnicitet

(29 sep) Att registrera ras och etnisk bakgrund är förbjudet enligt personuppgiftslagen.

– En hyresvärd borde inte ha anledning att registrera sådana uppgifter, säger Hans Kärnlund, jurist på Datainspektionen.

<http://www.ystadsallehanda.se/ystad/olagligt-registrera-etnicitet/>

Trygghetslarm i Luleå fungerar inte

(28 sep) 140 trygghetslarm i Luleå är ur funktion sedan onsdagen.

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=98&artikel=6787402>

Fel i datatrafiken drabbar vården i hela Skåne

(27 sep) Hela Region Skåne, inklusive alla Skånes sjukhus, andra regionala vårdinrättningar och kollektivtrafiken har på onsdagsförmiddagen stora störningar i datatrafiken. "Det arbetas med frågan med hög prioritet", säger Region Skånes pressekreterare Klas Andersson.

<https://www.sydsvenskan.se/2017-09-27/fel-i-datatrafiken-drabbar-varden-i-hela-skane>

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

"Säkerhet först"

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Några enkla principer

- ✓ Arbeta systematiskt – på gott. Glöm inte *följa upp - utvärdera - förbättra*
- ✓ Informationstillgångarna först
- ✓ Integrera - flera perspektiv behöver mötas
- ✓ Tänk hela vägen - från "föd till död"
- ✓ Prata om risk

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Digital utveckling – upphandling är en hörnsten

- ✓ Informationen i centrum, inte teknik - klassa & gör riskanalys
- ✓ Säkerhet hela vägen - från "föd till död"
- ✓ Bygg integrerade processer. Dyrt att ändra efteråt
- ✓ Beställare och upphandlare – stötta varandra!
- ✓ Ta hjälp av standarden ISO 27001, bilaga A = 114 krav

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

NYHETER

Från den 10 maj 2018 gäller nät- och informationssäkerhetsdirektivet (NIS)

Vilka berörs?

Leverantörer av samhällsviktiga tjänster:

Energi
Transport
Bank
Finans
Hälsa-och sjukvård
Dricksvatten
Digital infrastruktur

Leverantörer av digitala tjänster:

Internetbaserade marknadstjänster,
sökmotorer, molntjänster.

Vad innebär det?

För leverantören:

Krav på

- systematiskt informationssäkerhetsarbete,
- incidentrapportering till MSB

Att bli tillsynad

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

VÄGLEDNING & STÖD

www.informationssäkerhet.se

- Metodstöd för LIS
- Stöd och vägledning
- Kompetensutveckling

Metodstöd 2.0
publiceras i nov 2017
workshop den 17 okt

The screenshot shows the MSB website with a dark blue header containing navigation links: "Om informationssäkerhet", "Metodstöd för LIS", "Stöd & Vägledning", and "Kompetensutveckling". Below the header, there are sub-links for "Kryptlösningar" and "Säkerhet". The main content area features a banner for "Konferensen 2017" titled "INFORMATIONSSÄKERHET FÖR OFFENTLIG SEKTOR" held on "5-6 SEPTEMBER 2017 - Stockholm". Logos for partner organizations like FRA, Försvarsmakten, FMV, PTS, and Polisen are displayed. A section titled "Aktuell läsning" (Current reading) contains several cards: "Nyheter" (News), "Metodstöd för LIS" (Method support for LIS), "Stöd och Vägledning" (Support and guidance), "TSS Kurskatalog" (TSS Course catalog), "Lagar & Regelverk" (Laws and regulations), "Kompetensutveckling" (Competence development), and "Rapporter" (Reports).

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Vill ni ha ISO 27001 & 27002 standarderna i kommunen?

- mejla kristina.starkerud@msb.se

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

TACK!

margareta.palmqvist@msb.se

Månadens programpunkter – Vad behöver du?

FÖRELÄSNINGAR

- 2017-10-03 [Informationssäkerhetsdagen](#)
- 2017-10-10 [Atea IT-arena: Digitala ekosystem](#)
- 2017-10-18 [Combitech och Idegy: Cybersäkerhet i industriella styrsystem](#)
- 2017-10-20 [Västgöta-Data: Informationssäkerhet för IT- och säkerhetschefer](#)
- 2017-10-24 [Combitech: Så skyddar du dig mot avlyssning](#)
- 2017-10-27 [Västgöta-Data: IT-säkerhet för företagsledning](#)

LUNCHFÖRELÄSNINGAR

- 2017-10-18 [PICS: Modellering av hot och motståndskraft hos kritiska infrastrukturer](#)
- 2017-10-20 [Actea: Informationssäkerhetsutbildning](#)
- 2017-10-24 [Västgöta-Data: Så kan du höja ditt företags säkerhetsstandard](#)
- 2017-10-25 [Cybercom: Internet of Things - trender och risker](#)

UTBILDNING

- 2017-10-19 [PwC/Front Advokater: Dataskyddsförordningen GDPR](#)

INFORMATIONSSÄKERHETSPROGRAM 2020

- Varför informationssäkerhet?
- Digitala agendan i Västra Götaland
- Informationssäkerhetsprogram 2020
  - Riktlinjer
  - Uppdragsutbildning
  - Genomförandeprocess
  - Fortsatt arbete(Hearing, upphandling, tidplan, ansökan)

SVT 2017-04-05

Stor internationell cyberattack avslöjad – Sverige drabbat

Foto: TT

Ett omfattande internationellt cyberangrepp som fått namnet "Cloud Hopper" har avslöjats, uppger Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap MSB i ett pressmeddelande. Enligt en källa till SVT Nyheter har flera svenska företag och organisationer hackats.

Angreppen ska i första hand ha riktats mot företag som sköter it-tjänster åt andra – men även mot deras kunder. Angreppet, som döpts till "Cloud Hopper" men av

MSB:

Ett omfattande internationellt cyberangrepp har avslöjats. Cyberangreppet har fått beteckningen "Cloud Hopper" och aktörens beteckning är "APT10".

Cyberangreppen har i ett första steg riktats mot företag som sköter it-tjänster åt andra, och därefter vidare mot deras kunder. Cyberangreppet har pågått sedan åtminstone 2016, men påbörjades troligen redan under 2014.

Så gick angreppen till

APT10 har inriktat sig på att infektera system genom att lura människor. De som ligger bakom angreppen har lagt stora resurser på att kartlägga sina mål, organisationer och deras anställda, för att kunna skicka riktade e-postmeddelanden med trovärdiga dokument (så kallat riktat nätfiske, spearphishing).

Metoden går ut på att förmå mottagaren att öppna dokument och därmed omedvetet starta skadlig programkod som ligger dold.

AFTONBLADET

NYHETER mån 28 aug 2017

Sverige skakas av en stor säkerhetsskandal – efter att en myndighet medvetet brutit mot lagen och varit oförsiktig med hemliga uppgifter.

Agerandet har skadat rikets säkerhet och skakat regeringen – där två ministrar redan tvingats avgå.

Allt från SVT ⊕

svt NYHETER

Nyheter ▾ Lokalt ▾ Sport Kultur

/ INRIKES

▶ 55 sek

[Senaste åtalet](#)

Vem kan man lita på?

Dagens Nyheter 2016-11-29

Hillary Clinton. Foto: Andrew Hamik

Ryska nättroll och datornätverk låg bakom mängder av falska och manipulerade nyheter under den amerikanska valkampanjen. Det

Aftonbladet 2017-09-06

Säpo varnar för spioneri från främmande makter

Publicerat torsdag 28 juli 2016 kl 04.00

"Vi måste ta ett grepp om hoten här"

(1:38 min)

Lars Nicander, chef för Centrum för asymmetriska hot- och terroriststudier vid Försvarshögskolan. Foto: ANDERS WIKLUND / TT

Främmande makter spionerar på svenska myndigheter, varnar Säkerhetspolisen. Genom att starta företag som sen säljer tjänster till myndigheterna kan de få insyn i så kallad "skyddsvärd verksamhet".

Propaganda, påverka politiken

- **Falskt svenskt brev i rysk tv: "Okänd avsändare"**

Ett brev skrivet på svenska regeringens brevpapper och som visar att Sverige går Ukrainas ärenden cirkulerar i rysk tv. Men brevet är en förfalskning med eventuell syfte att misskreditera Sverige och Ukraina, enligt experter.

- LST Gotland blev lurad i en intervju om naturskyddsområden
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=94&artikel=6478299>
- Främmande makt har som ambition att äga och ta över informationsfären, opinionen osv.

Hot från internet

 <https://www.cert.se/megamap>

 <http://cybermap.kaspersky.com>

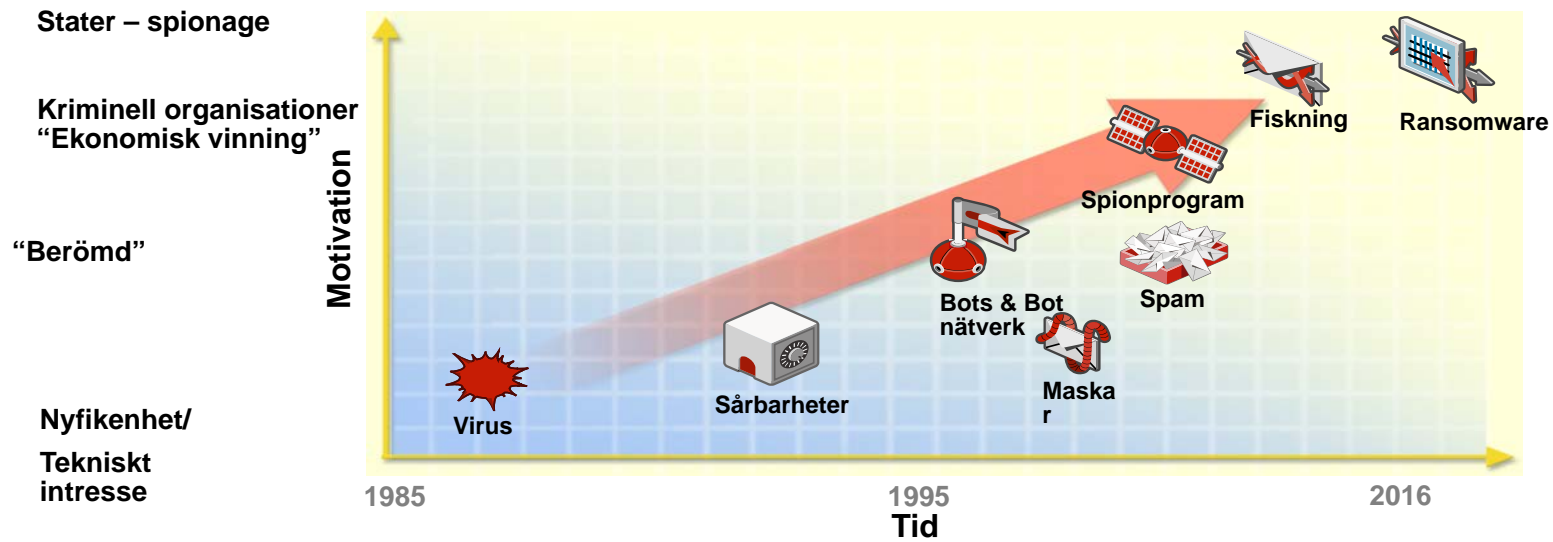
 <http://www.digitalattackmap.com>

Hotbilden förändras

41

2016
[Swift-hacket mot centralbanken i Bangladesh](#), där förövaren kom över 81 miljoner dollar

17-10-04

Informationssäkerhet i media V 38

The image is a screenshot of a news article from the Swedish newspaper Dagens Nyheter. The article is titled "Operatören om Vingåkers telefonstrul: Inte okej att det blir så här" (The operator on Vingåkers phone outage: Not okay that it becomes like this). The article is dated Thursday, September 21, 2017, at 13:39. A video player is embedded in the article, showing a close-up of a hand holding a telephone receiver. The video is titled "Tele 2: Jobbar vidare med att lösa felet" (Tele 2: Continues to work on solving the problem) and has a duration of 2:05 minutes. The website's navigation bar includes "Dagens Nyheter", "Start", "Nyheter", "Sverige", "Världen", "Politik", "Veter", "MENY", "Prenumerera", and "Logga in".

Dagens Nyheter. Start **Nyheter** Sverige Världen Politik Veter MENY = Prenumerera | Logga in →

DAG DAGEN

Operatören om Vingåkers telefonstrul: Inte okej att det blir så här

Publicerat torsdag 21 september kl 13.39

Tele 2: Jobbar vidare med att lösa felet
(2:05 min)

Reg

Informationssäkerhet – inte bara teknik!

Virusattack slog ut medicinsk utrustning - Nyheter i SVT.se

15:52 | fredag 9 maj 2008

Patientuppgifter på v polisänmald

Länssjukhuset i Halmstad ha patientremisser har förts ut röntgenavdelning. Göran Magyrs verksamhetschef på kliniker personal på avdelningen son

«) "Detta är inte bra"

I ett brev till de totalt 17 patienter sjukhuset att uppgifterna förts ut om angelägenhetsgraden i de m genomförts.

Göran Magyar som är ansvarig p svara på frågan om uppgifterna vårdstrecken på något sätt.

Helene Andersson Jansson är en hon tror att det handlar om vår att det patientuppgifterna skulle pågående vårdstrecken säger He skadar hennes förtroende för de

Krismöte om patientbilder på Facebook

Sjukhusets utredning kan leda till avsked

I går skakades Karolinska sjukhuset av en etiskskandal.

En anställd hade lagt ut patientbilder på Facebook, något som bryter mot sjukhusets etiska regler.

I dag har klinikkens

verksamhetschef stuttit i flera krismöten med personalen.

– Vi är så olyckliga över detta att jag knappt kan hitta orden för det. Vi tar det här på största allvar, säger verksamhetschefen till aftonbladet.se.

17-10-04

Läs mer:

► [71000 Har du sett eller råkat ut för kränkningar på Facebook?](#) SMS/MMS
► [Operasjonsbilder lades ut på nätet](#) Karolinska Universitetssjukhuset skakas av Facebook-skandal.

Virusattack slog ut medicinsk utrustning

Flera intrång i vårdens datasystem En omfattande datavirusattack mot Västra Götalandsregionens datorer ledde till att medicinsk utrustning slutade att fungera.

PUBLICERAD 28 OKTOBER 2013 - 09:00 – UPPDATERAD 28 OKTOBER 2013 - 07:01

Händelsen är bara en av flera intrång i vårdens datasystem som kunde ha fått allvarliga följder. Det kan SVT Västnytt avslöja idag.

Måndagen den 17 december upptäcker ett universitet i Kalifornien att deras datorer blir attackerade. Det visar sig att attacken kommer från en av Västra Götalandsregionens datorer. Dagen efter skickar universitetet ett e-postmeddelande till regionen och informerar om vad som händer, men ingen ansvarig läser meddelandet.

Under måndagen och tisdagen drabbas även regionens egna system

RELATERAT
[Säkerhetsbrist: kända sedan lär](#)

SVAR LAGAR & REGLER DATASKYDDSREFORMEN UTBILDNING PRESS

Du är här: [Hem](#) → [Press](#) → [Nyheter](#) → 2017 → Skarp kritik mot hanteringen av patientuppgifter i Gävle

Skarp kritik mot hanteringen av patientuppgifter i Gävle

25 april 2017

I journalsystemet i Region Gävleborg saknas helt åtgärder för att hindra obefogad och okontrollerad spridning av patientuppgifter. I praktiken innebär detta att all personal som har åtkomst till systemet, även har åtkomst till all information om alla patienter, något som strider mot patientdatalagen. Trots upprepade krav på åtgärder från Datainspektionen har inga åtgärder vidtagits.

Datainspektionen har granskat användningen av huvudjournalsystemet i Region Gävleborg, efter att ha tagit emot ett anonymt klagomål från vårdanställda. Granskningen visar på stora och allvarliga brister.

– Man saknar helt behörighetsstyrning, alltså metoder för att begränsa åtkomsten till patientuppgifter så att personalen endast kan komma åt uppgifter som behövs för att lösa sina arbetsuppgifter. I praktiken innebär det att all personal kan komma åt all patientinformation om alla patienter, säger Maria Bergdahl som lett Datainspektionens granskning.

I patientdatalagen, som trädde i kraft redan 2008, ställs krav på behörighetstilldelning och åtkomstkontroll som ska säkerställa att bara den som behöver uppgifterna i sitt arbete inom hälso- och sjukvården får ta del av patientuppgifter.

Varför arbeta systematiskt med informationssäkerhet?

Ger förutsättningar att öka kvaliteten i verksamheten - ordning och reda, ansvarsfördelning, förbättringsarbete

Ny lagstiftning våren 2018 (GDPR) – ersätter personuppgiftslagen

Krav på rapportering av incidenter (Datainspektionen och MSB)

Utbytet av digital information och data mellan samhällsaktörer

Ökar tilliten till kommunens förmåga att hantera skyddsvärd information på ett säkert sätt

Underlättar införande av nya digitala tjänster, öppen data

Informationstillgångar

Skyddsvärde:

Klass 1

Klass 2

Klass 3

Klass 4

Säkerhetsmål, att säkerställa:

tillgänglighet riktighet konfidentialitet spårbarhet

Säkerhetsåtgärder:

Administrativ
säkerhet

- Policy, ramverk och rutiner
- Övervakning och kontroll
- Revision och uppföljning

Teknisk
säkerhet

Fysisk säkerhet

IT-säkerhet

- Datasäkerhet
- Kommunikationssäkerhet

Digital

Analog, på
papper m.fl.
media

Talad

Säkerhet är ingen extra pålaga

Säkerhet är en normal del av verksamheten

Smart region Västra Götaland

Enklare, öppnare, effektivare och hållbart

Smart region betyder i detta sammanhang ett län som arbetar tillsammans för att nå målen. Samarbete och samverkan ska stimuleras och användas för att öka hastigheten på införandet av nya digitala tjänster.

Visionen

Mål för digitala agendan i Västra Götaland

- Enklare vardag för privatpersoner och företag
- Smartare och öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet
- Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten

“Digitalisering i människans tjänst”

Strategi för att nå målen

- Fokusera på nyttan för medborgare/invånare och näringsliv
- Lyfta fram och visualisera olika aktörers positiva arbete av relevans för Västra Götaland
- Hjälpa till att förankra nationella tjänster och mål
- Arrangera och genomföra aktiviteter som skapar kontakter och samarbetsmöjligheter för att främja en utveckling för “Digitalisering I människans tjänst”

Strategi för att nå målen (forts)

- Identifiera projekt och områden att kraftsamla kring.
- Genomföra och delfinansiera identifierade projekt och insatser där kraftsamling ger ett mervärde.

Kraftsamlingar i handlingsplanen

- Bredbandstillgång i bristområden
- Informationssäkerhet
- Långsiktig digital informationsförsörjning
- Digitala integrationer och standarder
- Öppna data
- Öka antalet e-tjänster
- Effektiv offentlig IT-drift

ARBETA FÖR ATT KUNNA
VERKA PÅ DISTANS

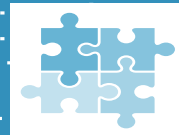
ÖKA INNOVATION I
OFFENTLIGA TJÄNSTER

SKAPA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR
ÖKAD DELAKTIGHET OCH ÖKAD
MEDBORGARDIALOG

NYTTJANDE AV DIGITALISERINGS-
MÖJLIGHETER I UTBILDNING
OCH SKOLA

ÖKA ANTALET PRIVATPERSONER
MED DIGITAL KOMPETENS

STÖDJA E-HÄLSO-ARBETET

WEBBPLATS FÖR NYANLÄNDA

STÖDJA INFÖRANDET AV
NATIONELL E-LEGITIMATION

STÖDJA IT-ANVÄNDNING I
SMÅ- OCH MEDELSTORA FÖRETAG

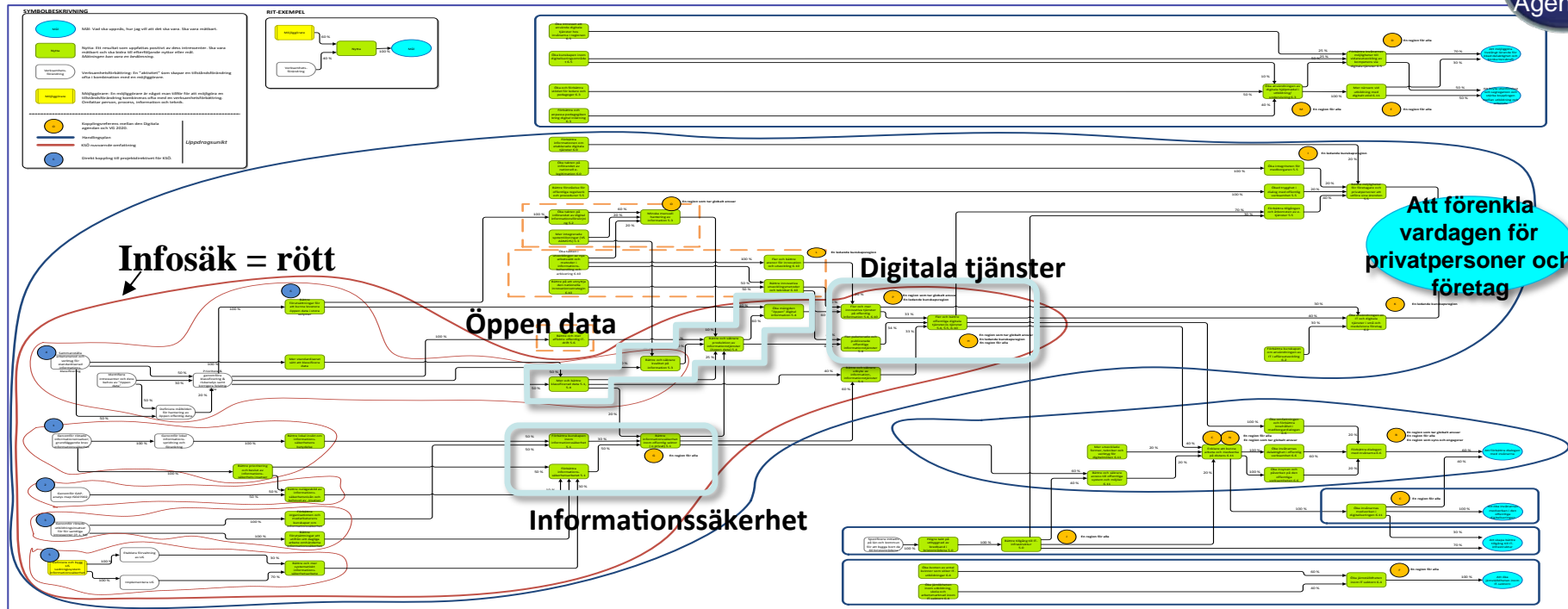
TRYGGAD JÄMSTÄLLD
KOMPETENSFÖRSÖRJNING
INOM IT-SEKTORN

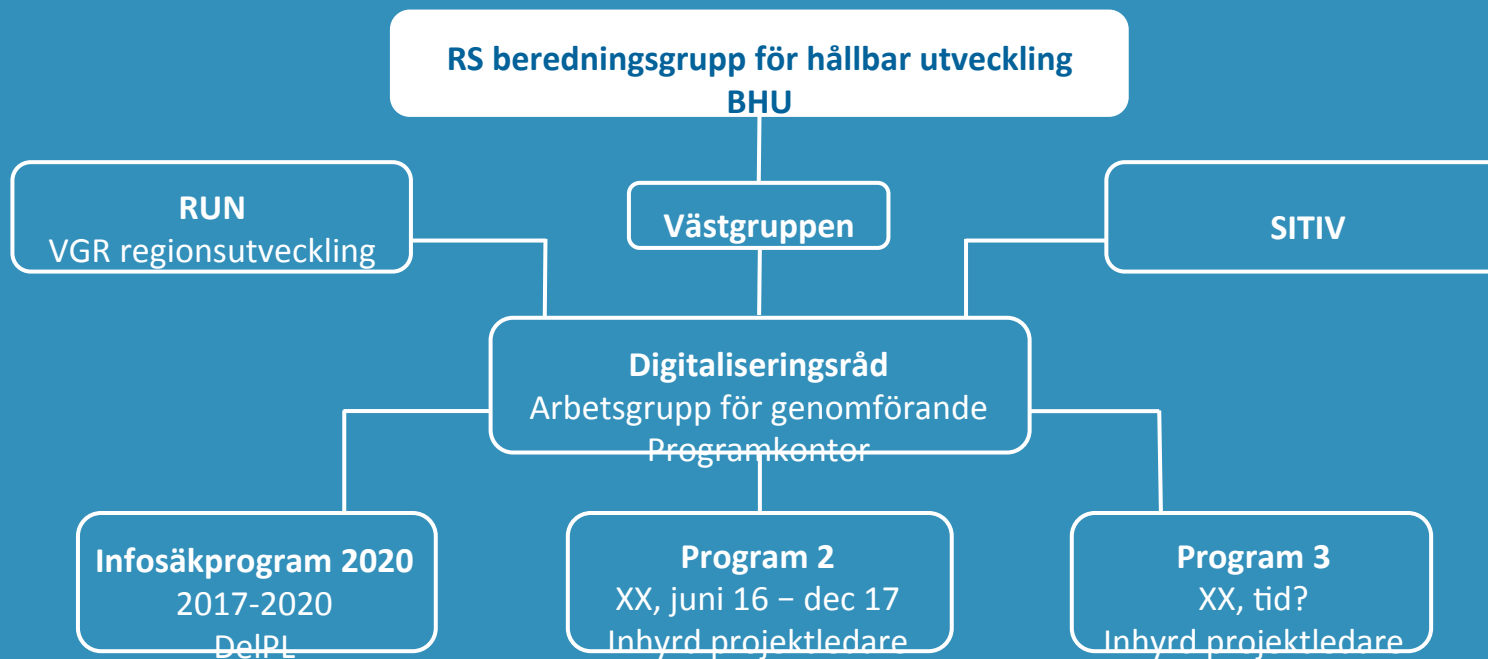
ÖKA SAMHÄLLSNYTTAN
OCH TILLGÄNGLIGHETEN
TILL GEODATA

INFORMERA OM TJÄNSTER/
OMRÅDEN SOM STIMULERAR
REGIONAL E-UTVECKLING

DIGITALISERINGENS GEOGRAFI SAMT INFORMATIONSSÄKERHETSPROGRAM 2020

Digitala
Agendan

Deltagare Digitaliseringsrådet

Kenny
Stolpe

Tore
Johnsson

Valter
Lindström

Siv
Torstensson

Margareta
Rothell

Johan
Kjernald

Fredrik
Nilströmer

Rose-Mharie
Åhlfeldt

Eric
Åkerlund

Lars
Lindsköld

Maria
Nilsson

Ante
Baric

Karl Fors

Erik
Behm

Marcus
Nordanstad

Vad har vi åstadkommit hittills?

- Västra Götaland bildar Digitaliseringsrådet, en nu mycket kompetens arbetsgrupp, för genomförande av agendans handlingsplan. Start Q1-2016.
- Vi har sett till att Offentliga rummet 2018 arrangeras av oss i VG-län ihop, VGR, Göteborgs Stad och VästKom samarbetar. OK okt 2016.
- Genomförande av en Nyttorealiseringsanalys gällande HP som gett "Digitaliseringens geografi" (bild 8) som resultat.
- Arrangerat "Digitalisering i människans tjänst" 4 maj 2017 med ca 85 besökande. Darja Isaksson som Keynote-speaker.
- Vi har samlat ihop ett remissvar gällande nationell styrning av digitalisering. Inlämnat juni 2017.
- Fått politiskt beslut på satsningen "Informationssäkerhetsprogram 2020". 16 juni 2017.

Informationssäkerhetsprogram 2020

Informationssäkerhetsprogram 2020

Mål och syfte:

- ❖ **Införande av ledningssystem för informationssäkerhet**
  - ❖ **Öka förutsättningarna för digitalt samarbete i Västra Götaland**
  - ❖ **Öka tilliten till offentlig sektor**
1. Informationsinsatser och förankring
  2. Nuläge, risk- och Gapanalys
  3. Utbildning av Informationssäkerhetssamordnare och personal
  4. Informationsklassificering
  5. Införande av ledningssystem för informationssäkerhet (LIS)
  6. Tillgängliggöra öppna data

Erbjudande från VGR RUN

Kommunerna erhåller upp till 125.000 kr i medfinansiering till åtgärder för införande av ledningssystem för informationssäkerhet.

Krav för ansökan

1. En utpekad informationssäkerhetssamordnare skall finnas i kommunen. Delning mellan flera kommuner är en fördel /rekommenderas.
2. Minst en utpekad kommunal arbetsgrupp skall finnas med ovanstående person som samordnare.
3. Informationssäkerhetssamordnare skall genomgå en uppdragsutbildning på 7,5 högskolepoäng i Informationssäkerhet.
4. Samarbete med kommunens krissäkerhetsansvarige skall ske

INFORMATIONSSÄKERHET

Införande av LIS

UPPDRAGSUTBILDNING 7,5 HP
HÖGSKOLAN SKÖVDE OCH VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

KURSINFORMATION

- Uppdragsutbildning i införande av ledningssystem för informationssäkerhet som ger högskolepoäng (7,5 hp)
- Samarbete mellan HiS, VGR (Digitaliseringsrådet)
- Ingår som en del i Informationssäkerhetsprogrammet 2020.
- Tilltänkt målgrupp: Informationssäkerhetssamordnare

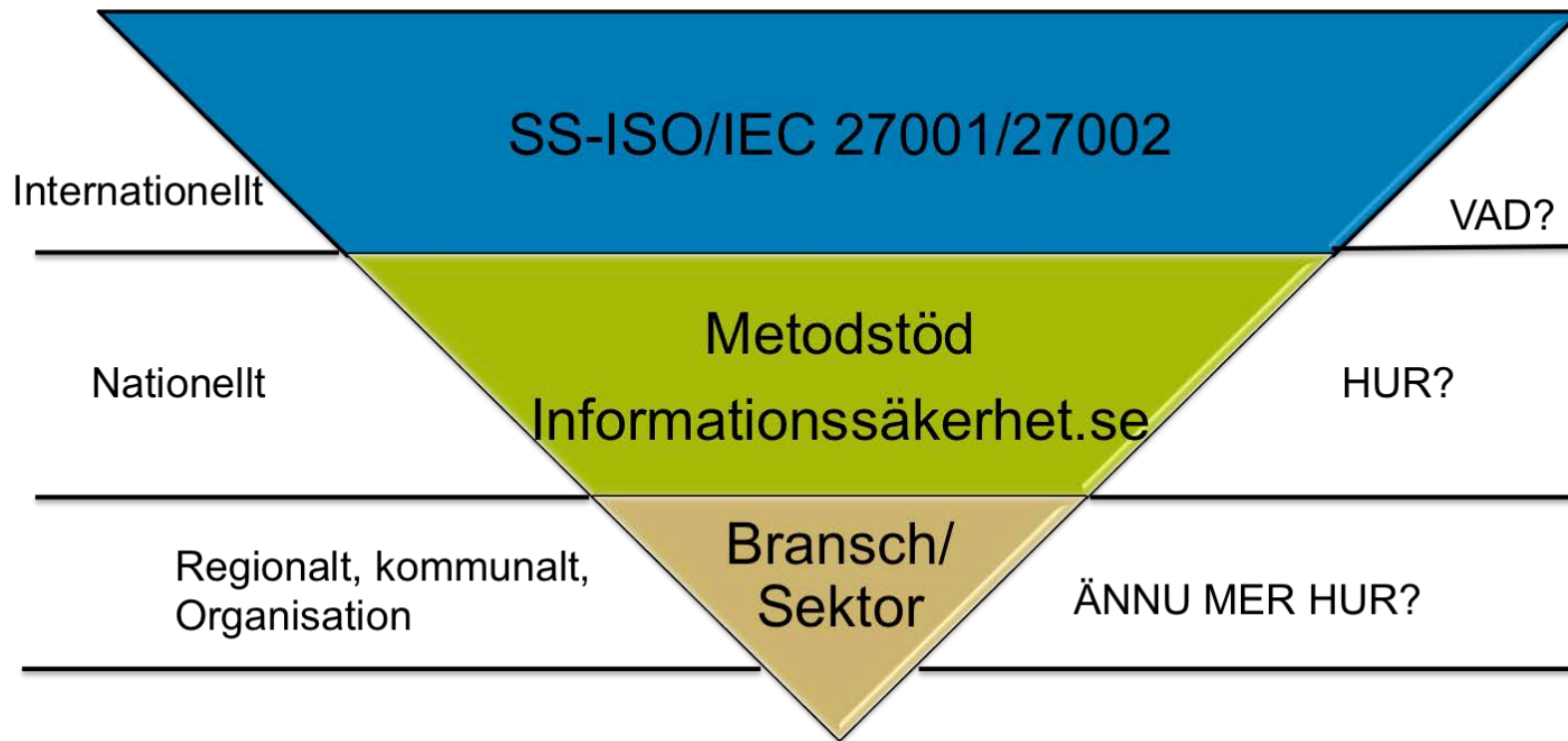
KURSMÅL

- Kursen syftar till att ge deltagarna förutsättningar i form av kunskap, förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt att införa ett ledningssystem för informationssäkerhet.

KURSINNEHÅLL

- Kursens innehåll och utformning bygger på den internationella och nationella standardiseringsserien för informationssäkerhet SS-ISO/IEC 27000 samt MSBs metodstöd, www.informationssakerhet.se

UPPDATERAT METODSTÖD

FÖRBEDA	ANALYSERA	UTFORMA	ANVÄNDA	FÖLJA UPP	FÖRSÄTTA
Innovation	Verksamhet	Åtgärder	Planera genomförande	Övervaka	Ettvärda IS och styrklar
Behörighetsrapportering	RIS	Processer	Kontrollera och anpassa	Granska	Sammanfatta faktorer
Problemlösning	GAP	Styrkriterier	Inför	Behörighetsrapportering	Faktuell analys

KURSSINNEHÅLL

- Introduktion 1 dag
- Sex block á 2 dagar - internat
- Varje block inkluderar
  - Seminarier – redovisning och diskussion av hemuppgift
  - Teori
  - Grupparbete – praktiskt arbete utifrån genomgången teori
  - Hemuppgift - grupparbete
- Hemuppgiften innebär att arbetet ska utföras i egen organisation utifrån ett eget verkligt case.
- Redovisning i form av
  - Presentationer
  - Rapport som lämnas in och examineras i två omgångar.

KURSUPPLÄGG 2018 (SKISS)

Kursblock	Datum	Plats	Innehåll
Introduktion	2018-01-	Högskolan Skövde	Introduktion till LIS. Genomgång kursupplägg.
Block 1	2018-02		Verksamhetsanalys
Block 2	2018-04		Risikanalys
Block 3	2018-06		GAP-analys
Inlämning 1	2018-08		Presentation och examination av övergripande analys

KURSUPPLÄGG 2018 (SKISS)

Kursblock	Datum	Plats	Innehåll
Block 4	2018-08		Utforma – Organisation oh styrdokument
Block 5	2018-10		Utforma – säkerhetsåtgärder och handlingsplan
Block 6	2018-12		Använda och Utvärdera
Inlämning 2	2019-01	Högskolan Skövde	Presentation av Utforma, Använda och Utvärdera
Slutinlämning		Digital inlämning	Examination av hela kursen

KURSADMINISTRATION

- Kursansvariga, examinatorer, lärare
  - Rose-Mharie Åhlfeldt
  - Marcus Nohlberg
  - Även andra relevanta gästföreläsare
- Kursledare VGR
  - Projektledare för Informationssäkerhetsprogrammet 2020

LITTERATUR

- MSBs metodstöd – Informationssakerhet.se
- SS-ISO/IEC 27001:2014 Ledningssystem för informationssäkerhet – Krav
- SS-ISO/IEC 27002:2014 – Riktlinjer för informationssäkerhetsåtgärder
- Övrigt kursmaterial som tillhandahålls av kursansvariga

Avtalspaket för sökande

- ❖ Ansökan.
- ❖ Riktlinjer för Informationssäkerhetsprogram 2020.
- ❖ Beslut på finansiellt stöd från Regionutvecklingsdirektör Helena Nilsson.
- ❖ Utbetalning efter godkänd slutredovisning

Erbjudandet ser ut så här;

- ❖ VGR betalar Uppdragsutbildning för Informationssäkerhetssamordnare. 20 pers om året under tre år. Från start max en person per kommun eller sökande.
- ❖ VGR finansierar en regional projektledare halvtid/heltid under åren 2018-2020.
- ❖ VGR åtar sig att hantera och bekosta programmets kommunikationsåtgärder
- ❖ Digitaliseringsrådet ansvarar för att ta fram stödjande mallar och dokument
- ❖ VGR åtar sig att upphandla ett ramavtal för informationssäkerhetsresurser som stöd för kommunerna inom GAP- och riskanalyser, Informationsklassificering, tillgängliggörande av öppna data för att nå målet ett strukturerat LIS-införande.
- ❖ De sökande erhåller upp till 125.000 kr/kommun som en medfinansiering till genomförande av programmet enligt riktlinjerna för stödet.
- ❖ De sökande skall i slutredovisning redovisa sina egna kostnader i form av avrop av tjänster etc enligt riktlinjerna. <http://www.vgregion.se/infosak2020>

Månadens programpunkter – Vad behöver du?

FÖRELÄSNINGAR

- 2017-10-03 [Informationssäkerhetsdagen](#)
- 2017-10-10 [Atea IT-arena: Digitala ekosystem](#)
- 2017-10-18 [Combitech och Idegy: Cybersäkerhet i industriella styrsystem](#)
- 2017-10-20 [Västgöta-Data: Informationssäkerhet för IT- och säkerhetschefer](#)
- 2017-10-24 [Combitech: Så skyddar du dig mot avlyssning](#)
- 2017-10-27 [Västgöta-Data: IT-säkerhet för företagsledning](#)

LUNCHFÖRELÄSNINGAR

- 2017-10-18 [PICS: Modellering av hot och motståndskraft hos kritiska infrastrukturer](#)
- 2017-10-20 [Actea: Informationssäkerhetsutbildning](#)
- 2017-10-24 [Västgöta-Data: Så kan du höja ditt företags säkerhetsstandard](#)
- 2017-10-25 [Cybercom: Internet of Things - trender och risker](#)

UTBILDNING

- 2017-10-19 [PwC/Front Advokater: Dataskyddsförordningen GDPR](#)